

Correctievoorschrift HAVO

2021

tijdvak 1

bedrijfseconomie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

1 maximumscore 1

$$\frac{8,60}{1,37} = € 6,28$$

2 maximumscore 2

$$\frac{42.441.000}{0,50} \times 8,60 \times 0,15 = € 109.497.780$$

3 maximumscore 2

- Deelnemingen
Bij Deelnemingen gaat het om verworven aandelen waarvan het doel is om zeggenschap te verwerven / hierdoor de concurrentiepositie van de onderneming te handhaven of te verbeteren (op lange termijn) 1
- Bij Effecten is het doel (op korte termijn) met de verworven aandelen dividend en/of koerswinst te behalen 1

Opgave 2

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Een werknemer heeft een grotere binding met de organisatie / is loyaler aan het werk of werkgever dan een zzp'er.
- Een werknemer investeert meer in werkrelaties, kennisoverdracht en lange-termijnsucces van de organisatie.
- Zzp'ers moeten hun aandacht (vaak) verdelen over meerdere opdrachtgevers, waardoor ze vaak minder beschikbaar zijn.

per juiste reden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- De werkgever kan de arbeidsovereenkomst opzeggen met ingang van de afloopdatum van de arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd zonder vermelding van een goede, gedocumenteerde reden.
- De medewerker kan gemotiveerder zijn, omdat hij/zij een verlenging wil.

per juist voordeel

1

Opmerking

Voor het antwoord: “makkelijker te ontslaan tijdens de looptijd” wordt geen scorepunt toegekend.

6 maximumscore 3

- kritische succesfactoren 1
- a - 2, b - 3, c - 1, d - 4 1
- $\frac{3 \times 7 + 1 \times 2 + 5 \times 8 + 4 \times 6}{13} = 6,7$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 6

	getallen x € 1	
gerealiseerde opbrengsten		182.208
gerealiseerde kosten:		
afschrijving computernetwerk	1.000	
ICT-ondersteuning	2.700	
loonkosten medewerkers callcenter	193.752	
reiskosten medewerkers callcenter	16.650	
HRM-ondersteuning	<u>8.775</u>	
totale gerealiseerde kosten		<u>222.877</u>
gerealiseerd resultaat positief / negatief		40.669 negatief

berekeningen:

gerealiseerde opbrengsten	$62.400 \times 2,92 = 182.208$
afschrijving computernetwerk	$\frac{4.000}{4} = 1.000$
ICT-ondersteuning	$3 \times 900 = 2.700$
loonkosten medewerkers callcenter	$15 \times 20 \times 40 \times 13 \times 1,08 \times 1,15 = 193.752$
reiskosten medewerkers callcenter	$15 \times 370 \times 3 = 16.650$
HRM-ondersteuning	$45 \times 15 \times 13 = 8.775$

- 182.208 1
- 1.000 en 2.700 2
- 193.752 en 16.650 en 8.775 2
- 40.669 negatief 1

8 maximumscore 1

het recht van initiatief

9 maximumscore 1

$$\frac{\text{totale werkelijke kosten}}{\text{totale gerealiseerde klantcontacten}} = \frac{222.877}{62.400} = € 3,57(17)$$

Opmerking

Het antwoord $\geq € 3,5717$ of $\geq 3,58$ ook goed rekenen.

Vraag	Antwoord	Scores
10	maximumscore 1 $\frac{62.400}{13 \times 40 \times 15} = 8 \text{ klantcontacten}$	
11	maximumscore 1 $8 \times \frac{60}{48} = 10 \text{ klantcontacten}$	
12	maximumscore 1 In 1 uur outsourcing zijn er 10 klantcontacten. Eén klantcontact outsourcing vergt $\frac{1}{10}$ uur dus nodig: $62.400 \times 0,10 = 6.240$ uren bij outsourcing. of $\frac{62.400}{10} = 6.240 \text{ uren}$	
13	maximumscore 1 kosten bij eigen callcenter: € 222.877 (en zijn onafhankelijk van de vergoeding door het hoofdkantoor) en kosten bij outsourcing: $6.240 \times 30 = € 187.200$	

Opgave 3

- 14 **maximumscore 2**
Het vrijgekomen geld kan dan mogelijk belegd worden met een verwachte opbrengst die hoger is dan de verwachte opbrengst van de langlopende obligatie.
- 15 **maximumscore 3**
(1) lager
(2) meer
of
(1) hoger
(2) minder

(3) een schuldeiser

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Ondernemingen kunnen in de toekomst goedkoper lenen. Hierdoor kunnen de investeringen toenemen en daarmee wordt het toekomstige resultaat positief beïnvloed 1
 - Hierdoor kan het dividend toenemen / stijgt de beurskoers van aandelen en worden aandelen aantrekkelijker en obligaties niet 1
- of
- Interestkosten van ondernemingen dalen waardoor het resultaat van ondernemingen positief wordt beïnvloed. Hierdoor kan het dividend toenemen / stijgt de beurskoers van aandelen 1
 - Hierdoor kan het dividend toenemen / stijgt de beurskoers van aandelen en worden aandelen aantrekkelijker en obligaties niet 1
- of
- Als de kapitaalmarktinterest in de toekomst omlaag gaat, zal het interestpercentage op nieuwe obligaties ook omlaag gaan 1
 - Voor beleggers is het alternatief aandelen dan interessanter bij gelijkblijvend resultaat dan beleggen in obligaties 1

17 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- (Uit de historie blijkt dat) aandelen op langere termijn beter renderen dan obligaties.
- Hoe langer de periode hoe groter het risico dat een belegger zich kan permitteren. De kans dat tegenvallers worden goedge maakt, is groter bij een lange periode dan bij een korte periode.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4

18 maximumscore 2

- De aflossing is in het eerste jaar $360.000 - 351.175 = 8.825$ en in het tweede jaar $351.175 - 342.197 = 8.978$ 1
- De aflossingen nemen toe en dus wordt er annuïtair afgelost 1

of

- Bij lineaire aflossing zou de jaarlijkse aflossing steeds $\frac{360.000}{30} = 12.000$ zijn 1
- Dat is hier niet het geval. De aflossing is in het eerste jaar $360.000 - 351.175 = 8.825$ en in het tweede jaar $351.175 - 342.197 = 8.978$, dus er wordt annuïtair afgelost 1

19 maximumscore 2

- W. Assuur: hypotheekadviseur 1
- H. van den Bergh: notaris 1

20 maximumscore 2

- Wanneer de waarde van de hypothecaire schuld in verhouding tot de waarde van de woning (zekerheid voor de bank) lager wordt, loopt de kredietgever minder risico 1
- en daalt het interestpercentage omdat dit een vergoeding is voor het gelopen risico 1

21 maximumscore 2

- $\frac{360.000}{365.000} \times 100\% = 99\%$ dus kolom $\leq 100\%$ 1
- Bij 10 jaar (zonder NHG) is dan een interest van 1,73% van toepassing. De interestopslag is dan $1,73\% - 1,33\% = 0,40\%$ 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 5

22 maximumscore 3

- $(55.000 \times 1,02^2 + 5.000) \times 1,02^4 = 67.351,09$
of
 $55.000 \times 1,02^6 + 5.000 \times 1,02^4 = 67.351,09$ 2
- $67.351,09 > 60.720$. Daarmee vervalt het recht op huurtoeslag in 2020 1

23 maximumscore 1

$12 \times 168 = \text{€ } 2.016$

24 maximumscore 2

Een van de volgende berekeningen:

- $(10.000 - 2.173) \times 0,18 = \text{€ } 1.408,86$
- $102.010 > 10.000$. Als Erik de schenking gebruikt voor een woonhuis is de schenking volledig vrijgesteld van schenkbelasting. Dus is de schenkbelasting € 0.

25 maximumscore 4

- Vermogen op 1 januari 2021 na geldopname en boete: onder de vermogensgrens $67.351,09 \times 1,02 - 10.000 - 0,01 \times 10.000 \times 3 = 58.398,11$ 2
- $58.398,11 < 60.720$. In 2021 recht op huurtoeslag 1
- Saldo spaardeposito op 1 januari 2022: $(58.398,11 \times 1,02 =) 59.566,07 < 60.720$. Ook in 2022 recht op huurtoeslag 1

26 maximumscore 2

- De legitieme portie is het gedeelte van de erfenis waar een kind recht op houdt wanneer hij/zij in een testament onterfd wordt (de helft van wat hij/zij zonder testament zou hebben gekregen) 1
- Door schenkingen aan Erik daalt het vermogen van Willem en Liesbeth en daarmee ook de legitieme portie van Ivan 1

Opgave 6

27 maximumscore 4

	Liquiditeitsoverzicht van december 2020	
	uitgaven	ontvangsten
financieel feit a	interest € 600	
	aflossing € 2.000	
financieel feit b		relatiebemiddeling € 2.178

	Winst- en verliesrekening over december 2020	
	kosten	opbrengsten
financieel feit a	interest(kosten) € 50	
financieel feit b		

Toelichting:

$$\text{interest(kosten): } \frac{600}{12} = 50$$

Opmerkingen

- Per juiste naam, bedrag en plek 1 scorepunt toekennen.
- Voor elke ten onrechte opgevoerde post 1 scorepunt in mindering brengen.

28 maximumscore 3

- bedrijfsresultaat: $7.500 - 450 - 460 - 240 - 200 - 50$ (interest) = 6.100 1
- bedrijfsresultaat – privé-onttrekkingen = $6.100 - 5.000$ 1
- dus het eigen vermogen stijgt (met 1.100) / daalt niet 1

29 maximumscore 2

- Door de vof om te zetten in een bv (of in een andere ondernemingsvorm met rechtspersoonlijkheid) 1
- zijn de eigenaren niet meer hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de onderneming 1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 31 mei te accorderen.

Ook na 31 mei kunt u nog tot en met 9 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

informatiebron 5 Belastingdienst